روداوەکەی ئوتێل لالەزار!..
عوسمانی حاجی مارف

ڕووداوەکانی ٢٢ی ئابی سلێمانی لە ئوتێلی لالەزار، تەنها تێپەڕاندنی دۆخێکی ئەمنی نەبوو وەک ئەوەی بافڵ پاساوی بۆ دەهێنێتەوە، بەڵکو نوێنەرایەتی ساتێکی گرنگی لە مێژووی ململانێی ناوخۆی یەکێتی نیشتمانی نیشاندا، کە بە یەکێک لە خوێناویترین تەقینەوەکانی ناو دڵی شارێک دادەنرێت کە پایتەختی ناوچەی سەوزە و بە پاوانخوازی بنەماڵەی تاڵەبانییەکان دەناسرێتەوە.
قەیرانێک کە جەلال تاڵەبانی و یەکێتی نیشتمانی لە دروستبونیەوە وەک بەشێک لە بزوتنەوەی کوردایەتی لە ژیانی سیاسیاندا بەسەریان بردووە، مانەوەیان بووە وەک هێزی دووەم لە میانەی ململانێیان لەبەرامبەر بارزانییەکاندا، هیچ کات بەو ئامانجە نەگەیشتن کە لە دەورانی هەر ئاڵوگۆڕ و هاوکێشە سیاسییەکاندا بتوانن پێگەیان لەبەرامبەر بارزانی و پارتیدا بەرزکەنەوە، لەگەڵ هەر شەڕو ڕیسک و قومارێکی سیاسی و شێواندنی چارەنوسی کوردستان، هەمیشە بەشکستەوە لێی دەرچوون، ئەوەندەیان بۆ ماوەتەوە بەهەر بەهایەک بێت هێزەکەیان بپارێزن و شوێنێک لە کوردستانی عێراقدا بەدەستەوە بگرن بۆ بەردەوامی بە تاڵەبانی و قاچاخیکردن بەنەوتەوە.
دیارترین کێشە ناوخۆییەکانی یەکیتی لە مێژوی دروستبونیەوە تا ئێستا هەر لەو ململانێیەوە سەرچاوەی گرتووە کە نەیتوانیوە پلەیەک پێش پارتی و بارزانی سەرکەوێت، یان باشتر بڵێین کە بونی خۆی لە هێزو تاڵانچێتی و قاجاخچێتیدا پێش بارزانی بکەوێتەوە. هەربۆیە بەتایبەتی دوای کۆتایی ژیانی جەلال تاڵەبانی وەک کاریزمایەکی ئەو حزبە لە ساڵی ٢٠١٧ دا، یەکێتی چووەتە قۆناغێکی تەواو گێژاوی سیاسی و پەرشوبڵاویەوەو قەیرانەکەی قوڵتربۆتەوە، تا ئەو ئاستەی وەک حیزبێکی بێ سەرکردە دەناسرایەوە، هیچ کەس لەسەرکردایەتی ئەو حزبە بەتاک و بەکۆ شایەنی ئەوە نەبون خۆیان وەک خاوەنی ئەو حزبە بناسێنن، تا بتوانن ڕۆڵی ڕابەر ببینن لە دریژەدان بە پرۆسەی مانەوە و پاراستنی هێزە میلیشیاکەی تاڵەبانی! ئەمە دیفاکتۆی هێزێکی ناسیۆنالیستی میلیشیاییە کە خۆی ناوناوە ڕابەری شۆڕشی نوێ و سوشیال دیموکرات!
هاتنەمەیدانی کەسانێک لە بنەماڵەی تاڵەبانی بەناو مەیدانی سیاسی، کە پێشتر دەورێکی بەرچاوی سیاسیان نەبووە لە زۆنی سەوزدا، وەک بافڵ، لاهور، قوباد، شاناز، لەتیف ڕەشید، …ناچاریەک و دەکەرەک و

ئەلتەرناتیفێک بوو بۆ ڕاگرتن و مانەوەی یەکێتی وەک هێزێکی تاڵانچی دەسەڵاتداری پاوانخواز لە زۆنی سەوزدا. ئەمەش ئەو پرۆسەیەیە کە سەرکردایەتی یەکێتی دوای جەلال تاڵەبانی حزبەکەیان بەهەر شێوەیەک بێت لە هەڵوەشان پاراست.
لە ساڵی ٢٠٢٠دا بافڵ و لاهور وەک هاوسەرۆکی ئەو حزبە هەڵبژێردران، ئەمەش هەنگاوێک بوو بۆ گەڕاندنەوەی هاوسەنگی ناوخۆییان، بەڵام هاوبەشییەکە زۆر بەخێرایی گۆڕا بۆ ململانێ و پاشقولگرتن لەیەکتر، چونکە دۆخی ناوچەکە بەگشتی و کوردستان بەتایبەتی، لەهەمانکاتدا ئاستی پێگەی یەکێتی لەو ململانێیانەدا ئەو پرسیارە دەهێنێتە پێشەوە کە تا چەند یەکێتی دەتوانێت پێناسەی خۆی بکاتەوە و لەو ململانێ و ناکۆکیانەدا بەسەلامەتی بمێنیتەوە، تاچەند دەتوانێت خۆی لەبەرامبەر دەستکەوتەکانی بارزانیدا ڕاگرێت، ئەمەش دوو کابتن لە کەشتییەکدا قەبوڵ ناکات، کە هەر یەکێکیان لە ونبونی کەشتەکە لە ئۆقیانوسێکدا سوکانەکە بەلایەکی تردا با بدات، ئاشکرایە کە کاپتنەکیان کاپتنەکەی تر دەخاتە ناو ئاوەکەوە.
لە هاوینی ٢٠٢١دا فراکسیۆنی بافڵ بەشێوەیەکی سیستماتیکی وەدەرنانی لاهوری ئەنجامدا و لە سەرجەم پۆستە حزبی و ئەمنیەکانی دوورخستەوە. بەڵام لاهور نەک ون نەبوو؛ بەڵکو بە دامەزراندنی پارتێکی نوێ بەناوی "بەرەی گەل" ڕوو گەڕایەوە سەر شانوی سیاسی وەک هێزێکی چەکدار خۆی ناساند و لە هەڵبژاردنی ٢٠٢٤دا کورسیەکی لە پەرلەمانی هەرێمی کوردستان بەدەست هێنا. لەرەوە لاهور دۆخەکەی بە بافڵ ئاڵۆزکرد و کاریگەری زیاتری لەسەر جەماوەری یەکێتی دانا، کە مایەی مەترسیەکی ڕاستەقینە بۆ ئایندەی دەسەڵات و پێگەی بافڵ پێکهێنا.
بەرەبەیانی ڕۆژی هەینی ٢٢ی ئابی ٢٠٢٥، ئەو ئۆپەراسیۆنە ئەمنیەی کە بە پاڵپشتی "هێزە تایبەتەکان" و چەکی قورس ئەنجامدرا، بە دەستگیرکردنی لاهور و براکانی، دوای پێکدادانی خوێناوی لەگەڵ چەکدارانی میلیشیاکەی کە بە "هێزی دووپشک" ناسراوە، کۆتایی هات.
سەرەڕای لایەنە یاساییەکانی پەیوەست بە دەستگیرکردنی لاهور شێخ جەنگیەوە، کرۆکی ململانێی نێوان ئامۆزاکانی ناو بنەماڵەی تاڵەبانی لە ڕووبەڕووبونەوەی نێوان میلیشیاکان لێکدانەوەی زیاتری بۆناکرێت، جگە لەوەی کە جەنگە لەسەر دەسەڵات و نفوز، دوور لەوەی تەنها ڕکابەرییەکی سیاسی یان ناکۆکیەکی سیاسی بێت، ململانێی ت[illegible] چەکدارە قاچاخچی و بنەماڵەییەکانە کە بە تاڵانچیتی و لەدەرەوەی هەر چوارچێوەیەکی یاسایی و دەستوری چارەنووسی نیوەی هەرێمی کوردستانی عێراق کۆنترۆڵ دەکەن. بەم مانایە سلێمانی تەنیا شایەتحاڵی ناکۆکی لەناو حزبێکی سیاسیدا نەبووە، بەڵکو ململانێی

نەوان ئاغا چەکدارەکان بوون کە لەلایەن ئامۆزاکانەوە کەبەکەی لەسەر دەکرێت، کە یاسا و دادگای سەربەخۆ مانایەکی نییە، بەڵکو باڵادەستیی هاوسەنگی هێز و کە باشترین چەکی بەدەستەوەیە و زۆرترین توانای سەپاندنی دۆخی ئێستای هەیە، یان پشتیوانی لەلایەن هێزی دەرەکییەوە دەکرێت، شەڕەکە دەباتەوە.
دەتوانین بڵێین ململانێی نێوان بافڵ و لاهور تەنیا ناکۆکییەکی سیاسی نییە، بەڵکو درێژکراوەی دابەشبوونێکی بنەماڵەییە لەناو بنەماڵەی جەلال تاڵەبانیدایە. لەکاتێکدا بافڵ نوێنەرایەتی باڵی "ناوەندی" حزبەکە دەکات کە باڵادەستی خۆی بەسەر یەکێتی لەپێکهاتە و ئۆرگانەکانی دا کردە ئامانج، لاهور پشت بە پاشخانی مێژوویی خۆی دەبەست کە لە دەزگا ئەمنی و هەواڵگرییەکان ڕۆڵی دیار و بەرچاوی لە شەڕی داعشدا بووە.
بافڵ سیاسەتێکی پراگماتیکتر و هاوپەیمانی ناوچەیی لەگەڵ ئێراندا گرتەبەر، لەکاتێکدا لاهور بە نزیکتر لە ئەمریکا و هەندێک بازنەی ڕۆژئاوا دەبینرێت، ئەم دابەشبوونە بنەماڵەیی- سیاسییە، ململانێی نێوانیانی کردووە بە شەڕێک و کۆتاییەکەی شکست هێنان بوو بە لاهور، لە زۆنی سەوزدا تا باڵادەستی کۆماری ئیسلامی ڕۆڵی سەرەکی ببینێت، مامەڵەکردنی هێزەکان لەگەڵ ئەمریکا ئاسان نابێت بۆیان.
دوورخستنەوەی لاهور و هەڵوەشاندنەوەی هێزە چەکدارەکانی و حزبە تازەکەی بە ئامانجی پلەیەک لە چەسپاندنی هەژموونی ڕەهای بافڵ تاڵەبانی و یەکێتییە بەسەر زۆنی سەوزدا، وەک ناوەندی نفوزی ئەو حزبە، هەروەها ئەم هەنگاوە هەوڵێکی بەرچاوی پێوە دیارە بە سنووردارکردنی نەیاران و ئەو ڕکابەرانە که لایەنی تر وەک نەوەی نوێ و بزووتنەوەی گۆڕان و ئیسلامییەکان نوێنەرایەتی دەکەن، واتە بافل بەهێزی میلیشیا ڕێگری له هەر لایەنێک دەکات بکەوێتە بەرامبەری، ئەم شەڕەش ناردنی پەیامێکی ڕوونی ڕێگرییە بە هەر بزووتنەوەیەکی ناوخۆیی کە بیر لە تەحەدای دەسەڵاتی بافڵ تاڵەبانی بکاتەوە، یان هەڕەشە لە پێگەی بافڵ تاڵەبانی بکات لەناو حزب و ناوچەکەدا.
مەسەلەیەک کە پەیوەستە ئاماژەی پێبدەین ئەوەیە کە بۆ لەئێستادا ئەم هێرشەی بافل بۆ سەر هێزەکانی لاهور و دەستگیرکردن شاسوار ئەنجامدرا؟ گەر لە پەیوەند بە دۆخی سیاسی ناوچەکە و ئەگەری ئاڵوگۆڕەکانەوە بۆی بڕوانین، بەتایبەتی بەدوای شەڕی دوانزە ڕۆژەی ئیسرائیل و ئێران، دۆخێکی ئاڵۆزتر پێشهاتووە، کە ململانێی نێوان ئەمریکاو ئێران لەشێوازی جۆراوجۆردا دەردەکەونەوە، دانوسانەکانی نێوانیان نەگەیشتۆتە بڕیارێکی عەمەلی یەکلاییکەرەوە، ئیسرائیل هێرشەکانی بەردەوامە، دەخالەتی تورکیا و کێشەکانی سوریا وەک خۆی

ماون، نەخشی ئێران لەسەر عێراق و ئایندەی دەسەڵات لە بەغدا گرفتەکەی جدییە و بەلایەکدا نەکەوتووە، هەڵبژاردنی عێراق لە گێژاوێکدایە، بەمانایەک ئەتوانین بڵێین دۆخی سیاسی ناوچەکە و کاریگەری لەسەر عێراق و کوردستان پێشبینی جیاوازی لێدەکرێت، کە لەنێو جەنجاڵی کێشەکان و ململانێکاندا، بوودەڵەترین و ناجێگیرترین هێز، بنەماڵەی تاڵەبانی و یەکێتی نیشتمانییە، کە بەو واقعەی زۆنی سەوز پڕشوبڵاوی و ناجێگیری زیاتر و گێژاو بەخۆیەوە دەبینێت، ناتوانێ هاوشانی ئاڵوگۆڕەکان هەنگاو بنێت، لەهەمانکاتدا نەیارەکانیشی لە شاسوار و لاهور دەیانویست ئەو دۆخە بقۆزنەوەو پێگەیەکی زیاتر بەدەست بهێنن، بەڵام پێشبینی بافڵ و یەکێتی وردتر مامەڵەی ئەو دۆخەیان کردو بارگرانییەکیان لە کۆڵ خۆیان کردەوە، بەتایبەتی ئەم هەنگاوە بەبێ پشتیوانی ئێران ئەنجام نەدراوە.

ئەوەی دەمێنێتەوە ئایا یەکێتی دوای ئەم ڕوداوانە دەتوانێ هەماهەنگ بێت لەگەڵ ئەو گۆڕانکاریانەی لە ناوچەکە بەرەوڕووی دەبێتەوە، بەتایبەتی بافڵ ناتوانێ لە زۆنی ئێران دورکەوێتەوە، ئێرانێک کە لە دۆخێکی تەواو نەرێنیدایە!؟ هەرچەندە واپێدەچێت گوایە کۆنترۆڵی بافڵ تاڵەبانی دوای لابردنی نەیارەکانی زیاتر هێزەکەی چەسپاندبێت، بەڵام ئەمە باجێکی قورسی لەسەر دەور و ئایندەی پێگەی یەکێتی لەزۆنی سەوز و ناوچەکەدا هەیە، قوڵکردنەوەی دابەشبونێکی کۆمەڵایەتی لەنێوان لایەنگرانی بافڵ و لایەنگرانی لاهور پێکدەهێنێت، ئەگەری ئەوە هەیە ترس لە پێکدادانی پچڕپچڕیان تەنانەت تیرۆری سیاسی لە داهاتوودا زیاد بکات.

لەسەر ئاستی هەرێم بەگشتی، سێبەرێکی قورسی خستە سەر دانوستانە بەردەوامەکانی نێوان یەکێتی و پارتی سەبارەت بە پێکهێنانی حکومەتی هەرێم، دەرگای بەڕووی ئاڵۆزی زیاتردا کردەوە. لە عێراقدا ململانێکان خەریکە دیمەنی کورد لە بەردەم هەڵبژاردنی پەرلەمانی داهاتوو ئاڵۆزتر دەکات و بەرەی کوردایەتی لە بەغدا لاواز دەکات. ئەمەش دەتوانێت کاریگەری نەرێنی لەسەر هاوسەنگی هێز لەنێوان هێزە شیعە و سوننەکاندا هەبێت و ناسکی پرۆسەی سیاسی بەگشتی زیاتر بکات.

ئەوەی لە سلێمانی ڕوویدا تەنها “جێبەجێکردنی فەرمانی دەستگیرکردن” نەبوو. بەڵکو ساتێکی سەرەکی بوو کە قووڵایی ململانێکانی ناو بنەماڵەی تاڵەبانی ئاشکراکرد و چۆن کێبەرکێی سیاسی گۆڕا بە ڕووبەڕووبوونەوەیەکی سەربازی کە هەڕەشە لە سەقامگیری شارەکانی ناوچەی زۆنی سەوز دەکات. لەکاتێکدا بافڵ هەوڵدەدات کۆنترۆڵی تاکلایەنە بەسەر حزب و شارەکەدا بسەپێنێت، بەڵام ئایندەیەکی نزیک ئاشکرای دەکات کە ئایا سلێمانی بەرەو قۆناغێکی

سەقامگیری زۆرەملێ لەژێر دەسەڵاتی بافڵدا دەڕوات، یان خولێکی ن□و□ی ململانێکان کە ناوچەکە دەگەڕێنێتەوە بۆ کایەی ململانێی ناوخۆیی، وەک ئەوەی ئاماژەمان پێدا!؟ ناتوانین دۆخی سیاسی کوردستان و پێگەو پەیوەندی لایەنەکان لە ئاڵوگۆڕو دۆخی ناوچەکە ل□ یەک جیاکەینەوە.

عوسمانی حاجی مارف